

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasti

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, smrtnice in javne zahvale, domači oglasti itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglaste sprejema upravništvo v ulici Molin piccolo št. 7. II. nadstr. Naročnino in oglaste je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Javni shod v Barkovljah preklican.

Z ozirom na to, da so v državnem zboru toliko vlada kolikor tudi razne stranke stavile nujne predloge v svrhu, da se omogoči pravočasno odpuščenje doslužnih vojakov-tretjeletnikov, in da je gotovo, da se tekom tega meseca ti predlogi vsprejmejo, in z ozirom na to, da je politično društvo „Edinost“ odposlalo analogen protest na državni zbor, in ker bi shod bil vsled tega brezpredmeten: podpisani odbor preklicuje na dan 27. t. m. napovedani shod v Barkovljah.

Trst, dne 25. septembra 1903.

ODBOR
političnega društva „Edinost“.

Na razpotju.

IV.

Ne moremo si kaj, da ne bi, predno nadaljujemo se svojimi izvajanj, opozorili na dva predloga, ki sta bila včeraj uložena v zbornici poslancev oziroma na dogodke na Ogrskem in se spopolnujeta v sijajno potrjenje nazorov, ki smo jih mi zabeležili v zadnjem članku. Vodilna misel v tem članku je bila, da bi popolnemu ločenju obeh polovic cesarstva in uvedanju personalne unije neizogibno sledilo pomnoženo in povečano prizadevanje od nemške strani za carinsko zvezo med našo polovico in Nemčijo, a potem — kakor naravna posledica — prizadevanje za čim tesneje politično spojenje med obema državama.

Včerajšnja seja zbornice poslancev na Dunaju nam je donesla tako rekoč za petami eklatantno potrdilo, kako prav imamo se svojo sodbo o posledicah, ki bi bile neizogibne za uvednjo personalne unije. Vse nemška poslanca Wolf in Schreiter sta prišla včeraj vsak svojim predlogom, ki skupno kažejo na evidenten način, zakaj so Nemci začeli toli ostro nastopati proti ogrski polovici monarhije in zakaj kriče po popolnem ločenju. Vzroki so prav tisti, ki jih je navel naš sotrudnik, gospod Fran Podgornik in ki smo jih tu gori označili vnovič. Posl. Wolf in tovariši so stavili predlog, ki pozivlja vlado, naj nemudoma ukrene potrebno, da naša dosedanja gospodarska zveza z Ogrsko preneha in da se Avstrijo ustanovi poseben avtonomen carinski tarif. Koraku posl. Wolfa je

drug nemški poslanec, Schreiter, pridružil nadaljni korak, je dodal daljnje zahtevo, ki je naravna konsekvence zahtevi Wolfovi. Schreiter in tovariši pozivljajo namreč vlado, naj na pogajanjih za novo trgovinsko pogodbo z Nemčijo pripravi pot za ustvaritev carinske zveze z Nemčijo, in naj poskrbi, da se naše pogodbeno razmerje čim prej spremeni v tem zmislu.

Stvarna zveza med tema dvema predlogoma je jasna. Najprej naj se zgodi, kar zahteva Wolf, da se bo moglo potem zgoditi to, kar zahteva Schreiter. Avstrija naj se loči od Ogrske, da se bo mogla tem tesneje pridružiti Nemčiji!

Posl. Schreiter in Wolf sta torej se svojima predlogoma nastopila kakor klasični priči za naš nazor in sta povedala avstrijskim Slovanom, koliko nevarnosti za njihov narodni obstanek bi jim prineslo razkasanje cesarstva oziroma uvedanje personalne unije. Slovani torej ne smejo nikdar privoliti v personalno unijo, ako nočejo sami pomagati na kopanju propada, v katerega bi telebnili pozneje.

Slovani moramo torej odklanjati personalno unijo in razkasanje monarhije! — Ali na drugi strani vidimo, da je tudi sedanja dualistična uredba cesarstva pogubna za nas avstrijske Slovane! Vidimo, da ob tej uredbi nikdar ne pridemo ni do takega političnega vpliva v monarhiji, ki bi bil v pravem razmerju z našim številom in našo pomembnostjo za monarhijo, in do takega ekonomskega razvoja, do kakoršnega gotovo pridemo, ako si pridobimo večjo politično moč! — In vidimo nadalje, da se dogodki sami vrhovajo v dokaz, da se ta za nas pogubna dualistična uredba ne bo mogla vzdržati, ker ob njej monarhija nikdar ne pride do normalnih in stabilnih odnosov, kakor se potrebuje, ako hoče raztezati sfere svoje politične moči in svojih gospodarskih interesov. Ali čim smo prišli do spoznanja, da ne moremo privoliti v razkasanje cesarstva, a tudi ne v nadaljevanje skupnosti ob dosednji uredbi, potem moramo stremeti po nečem — tretjem!

Tudi to »tretje« je bilo označeno v seriji členkov v našem listu »O personalni uniji«. To tretje je: proč z dualizmom! Na njega mesto pa naj stopi federalitivna Avstrija na podstavi nacionalne avtonomije za vse narode v mejah skupne monarhije!

Ta program ni nikaka utopija, ampak se da uresničiti, ako bodo le Slovani hoteli: resno, dosledno in zlošno! Ta program vključuje Slovane vse monarhije. Odločilne važnosti je torej o tem okolnost, kako mislijo

in sodijo voditelji nemadarskih narodnosti na Ogrskem? Ako sodimo po pojavah v taboru nemadarskih narodnosti povodom sedanje krize na Ogrskem, je gotovo, da se onostranski Slovani pridružijo takemu programu. Nekoliko negotovosti je je glede Hrvatov. Ti niso še jedini med seboj, ali naj pričakujejo svoje bodočnosti v sedanjem državno-pravnem razmerju z Ogrsko, ali pa v skupnosti monarhije. Fakt pa je, da jih je že mnogo, ki so pripravljeni izjaviti se za to poslednjo eventualnost. Takov glas iz hrvatskega tabora smo priobčili nedavno temu v naš listu. Dotični hrvatski rodoljub je sicer svoja razpravljjanje utesil na vprašanje, ali naj se Dalmacija priklupi Banovini, ali pa Banovini Dalmaciji, torej: tistranski polovici monarhije? Toda na dlani je, da je to vprašanje v tesnih zvezah z vprašanjem: ali dualizem, ali personalna unija, ali pa skupna monarhija urejena po načelu jedneke svobode in jednake pravice naroda do same ločbe? Zato se hočemo v prihodnjem članku nekoliko podrobneje ozreti na argumentacijo dotičnega hrvatskega rodoljuba za to, da se Banovina priklupi Dalmaciji in ne narobe!

Politični pregled.

V Trstu, 25. septembra 1903.

Državni zbor. (Z naša poslancev.)

Razun dotičnih spisov, omenjenih že v sinočnjem brzojavnem poročilu, je bila pr. dl. žena od posl. Baxe (češkega radikalea) interpelacija do ministerskega predsednika radi neznoznega položaja, v katerem se nahaja kraljevsko prebivalstvo v Makedoniji, in radi uničevalnega boja, ki ga vodijo Turki proti temu prebivalstvu. Interpelant opozarja posebno, kako da velesile molče k temu načinu vojevanja, ki nikakor ne odgovarja značaju vojevanja med civiliziranimi državami. S tem da le podpirajo turško vlado v nje morilskem početju. Interpelacija kaže na statistično dokazano škodo, provzročeno v posamičnih občinah, ter pripominja, da je v Makedoniji sedaj 65.000 oseb brez strehe in izpostavljenih najhujši bedi. Interpelacija vprašuje torej ministerskega predsednika, kako misli ukreniti, da se nastopi proti tem grozovitostim Turčije ter stori istim konec?

Na to je zbornica nadaljevala razpravo o nujnih predlogih prejšnjega dne (radi kottingenta novincev). Zaključno besedo je imel posl. dr. Plaček (Čeh). Govornik je povdarjal, da je dr. Derschatta (voditelj nemške ljudske stranke) se svojo izjavo proti nujnim predlogom desavouiral izjave svojih lastnih tovarišev v klubu, podane pred malo tedni. Govornik je posebno naglašal, da takrat, ko je šlo za odpravo jezikovnih naredeb, Nemci

niso zahtevali pot zakona, ampak so enostavno obstruirali. Tem manje je potrebna zakonodajna pot za odpravo naredbe vojnega ministra. Govorniku se dozdeva, da bi hotel ministerski predsednik dalje obdržati državni zbor skupaj, nego je bilo prvotno namenjeno ter da hoče pritiskati v namen, da bi nastalo godrnjanje med prebivalstvom in vojniki. V interesu tretjeletnikov je prosil govornik, naj se vsprejmejo nujni predlogi.

Poslanec grof Palfy (češki velikaš) je predlagal, naj se seja takoj prekine za 5. ur. Proti temu predlogu so vsenemci odločno protestovali, ali vsprejet je bil vendar z veliko večino. Seja je bila prekinjena ob 12. uri in je začela zopet ob 5. in eno četrt uri popoldne, na kar je poslanec Klofač (češki narodni socijalist) imel zaključno besedo o nujnem predlogu čeških radikaleov. Prečital je vojaške zahteve teh poslednjih v 12. točkah in je zahteval uvedbo češkega poveljstvenega in službenega jezika v čeških vojaških oddelkih. Dalje je zahteval, naj se v te oddelke uvrščajo izključno le Čehi. Češki častniki naj bodo vedno večji nemškemu jeziku, istako pa mora sleherni nemški častniki znati vsaj en slovanski jezik. Dalje je zahteval, naj se na zastavah čeških čet prirede tudi češki emblemi.

Na to je bila seja — na predlog posl. Kathreina (nemškega konservativca) — zaključena, proti čemur so socijalni demokratje protesovali. Danes je zopet seja.

Viharji v ogrski zbornici. Včeraj se je v ogrskem parlamentu vršila ona znamenita seja, v kateri so imeli zastopniki madjarskega naroda zavzeti svoje stališče nasproti kraljevim izjavam. V Budimpešti so baje z velikanskim zanimanjem pričakovali to sejo, a to velikansko zanimanje je bilo popolnoma neopravičeno, ker vsi znaki pred sejo so dovolj jasno pokazali zmedenost vseh madjarskih strank, katere sta arcažno povelje in kraljev proglas na madjarski narod popolnoma desorijentirala. — Včerajšnja seja ogrske zbornice ni mogla biti vsled tega nič drugega, nego nekako oficijelno potrdilo te zmedenosti. Ta seja nam je k večjemu pojasnila, da se je liberalna stranka popolnoma udala v svojo usodo ter se prepustila vodstvu grofa Khuena Hedervarya.

Ljudstvo je torej pričakovalo, da se bodo v včerajšnji seji godili nezasišani skandali in vsled tega so bile galerije popolnoma natlačene. Tekom seje došlo je sicer res do velikih viharjev, katere je opozicija uprizorila proti Khuenu in večini, a največji so bili oni viharji, katere je liberalna večina naperila proti opoziciji, ko je poslanec Bela Barabas med Khuenovim govorom vskliknil, da opozicija nima zaupanja v kraljeve

sprehod niti na sveži zrak; stanovanje je zapuščala samo v zaprti kočiji. Neprestano obdana od vseh krasot razkošnosti in industrije je bila manj podobna bolnici nego neskrbni kraljici. Nekateri prijatelji, ki so imeli morda sočutje z njeno nesrečo in onemoglostjo, so jej prinašali, gotovi, da jo najdejo vedno doma, in brezdvomno čakajoči na zboljšanje njenega zdravja, novice in jej sporočali vse neštete, male dogodke, ki delajo življenje v Parizu tako mnogolično. — Njena otožnost, čeprav globoka in resna, je bila vendar otožnost obilice. Markiza d' Aiglemont je bila podobna krasni cvetki, katere korenino gloda črna črva. Včasih je bila zahajala v izbrano družbo ne iz poželjenja, ampak, da je ugodila zahtevam dostojanstva, po katerem je hrepenel njen mož. Njen glas in njeno dovršeno, izborno petje sta jej ondi prinašala priznanje, ki skoro vedno laska mladi ženski. Toda čemu so jej služili vsi uspehi, ki niso odgovarjali njenim čustvom ne upom? Njen soprog ni ljubil glazbe. — (Pride še.)

PODLISTEK.

15

Ženska tridesetih let.

Francoski spisal: Honoré de Balzac.

Poslovenil K. Z.

I. Prvi grehi.

Ne glede na to je bil gospod d' Aiglemont doma skromen. Instinktivno je čutil prednost svoje, čeprav še tako mlade žene; iz tega nehoté vzbujenega spoštovanja se je izcimila neka skrivna moč, kateri se je morala markiza podrejati, naj se je še tako trudila, da bi se otresla tega bremena. Svetovalka možu je vodila njegovo delovanje in oskrbovala premoženje. Ta nenaravni upliv je bil za njo nekako ponižanje in vir mnogim bolečim, katere je zakrivala v svojem srcu. V začetku jej je pravil njen nežaočuti in stakt, da je bolje pokoriti se nadarjenemu možu, nego voditi belega, in da mlada žena, ki je prisiljena misliti in ravhati kakor mož, ni žena, ne mož! Odpove se vsem prijetnostim svojega spola, a pri tem si ne pridobi

nobelih pravic, katere so pridržale naše postavle le močnejšemu spolu. Njeno življenje je prikrivalo najtrpkejšo zaničevanje. Ali ni bila prisiljena častiti praznega malika, varovati svojega varuha, ubogo bitje, ki jej je za plačilo njene udanosti skazovalo sebično ljubezen zakonskih mož. Videlo je v njej le žensko in jej delalo še veliko krivico, da je ni razumelo in cenilo in je nikdar vprašalo odkod njena žalost in njeno shujšanje? Kakor večina zakonskih mož, ki čuti jarem močnejšega duha, je rešil marki svoje samoljublje s tem, da je sklepal iz Julijne telesne slabosti na njeno duševno, da se je jel pritoževati, nezadovoljen z usodo, ker mu je bila naklonila mlado, bolešno deklico za ženo. Skratka, smatral se je za žrtv, dočim je bil on rabelj. Otežena z vsemi nadlogami svojega žalostnega življenja se je morala markiza še namahavati svojemu slaboumnemu zaovedovalcu, krasiti otožno hišo s cvetlicami ter kazati veselje na licu, obledelem vsled tajnih muk. Ta odgovornost za svojo čast, to velikansko samozatajevanje sta dala mladi markizi čvsnoma neko žensko dostoj-

bese. Vihar, katerega je po tem vakliku uprizorila večina, bil je tak, kakoršnega ne pojmi ogrska zbornica. Ta vihar in to pristno ali posiljeno navdušenje, katero je večina o tej priliki izkazovala za kralja, je najboljši dokaz o kapitulaciji Madjarov pred krono.

Ministerskega predsednika, grofa Khuena, je opozicija takoj o njegovem prihodu v zbornico vprejela s sovražnim vsklikanjem. Prvi se je oglašil za besedo posl. Košut, ki je utemeljeval svojo protestno adresno na krono. Govornik je dejal, da je kraljevo ročno pismo še povečalo rano, prizadeto po armadnem povelju. Kralj da je obdan po krivih svetovalecih. Iz govora avstrijskega ministerskega predsednika v zadnji seji avstrijske poslanske zbornice je razvidno, da se ogrski kralj o ogrskih stvareh posvetuje z avstrijskimi ministri. Posl. Košut je slednjič predlagal, naj se cesarju odpošlje njegova adresa, ki končuje z besedami:

»Ako moremo doseči blagostanje naše države le na ta način, da se odgovorno pravico našega jezika, kliče mo: Nikdar!« (Viharna pohvala na skrajni levi.)

Na to je hotel govoriti ministerski predsednik grof K h u e n, kar je provzročilo na levi velik vihar. Opozicija ni pustila grofu Khuenu priti do besede in mu je vsklikala vse mogoče žaljive besede, posebno pa »podkupovalec!« Poslanec Rigó je vskliknil Khuenu: »Ne poskušajte govoriti! Ne izživajte!« (Grozen vihar.) Seja se je na to prekinila.

Ko se je seja zopet nadaljevala, izjavil je zbornični predsednik, da je slučaj, ko je posl. Rigó kršil imuniteto ministerskega predsednika, izročil imunitetnemu odseku. Med velikim nemirom je na to ministerski predsednik nadaljeval svoj govor, katerega pa ni bilo mogoče razumeti. Ko je v kraljevem imenu začel tolmačiti armadno povelje, pretrgal ga je posl. B a r a b a s — kakor smo omenili že v uvodu — z vsklikom: »Mi ne zaupamo kraljevim besedam!« Na to je nastal neopisen vihar. Členi vladne stranke so vsklikali Barabasu: »Podlež! izdajalec!« Predsednik je zahteval, naj se Barabas opraviči. Tudi ljudska stranka se je obrnila proti Košutovcem. Poslanec se začel vsklikati: »Živio kralj!« Košutovec pa so odgovarjali z vsklikom: »Živela ustava!«

Ministerski predsednik je slednjič predlagal, naj se državni zbor odgodi do sestave novega kabineta.

Na to je predsednik, grof Apponyi, podelil besedo posl. B a r a b a s u, da se opraviči radi vsklika »Ne zaupamo kraljevim besedam!« Barabas je začel svoj govor s sledečimi besedami: »V tej zbornici gotovo ni nikogar, in tudi ne med členi vladne stranke, kateremu bi dogodki v zadnjih tednih ne polnili duše z grenkobo....« Tu so mu viharni prigovori sklopili vladne stranke preprečili nadaljevanje. Barabas je nekoliko časa stoji mirno čakal ter slednjič sel. Predsednik ga je pozval, naj nadaljuje svoj govor ter se opraviči, a Barabas se ni dal pregovoriti. Slednjič je zbornični predsednik predlagal, naj se Barabasu izreče graja ter ista zabelež v zapisniku, kateri predlog je bil z večino glasov vsprejet.

Seja se je na to zopet prekinila za 10 minut. Ko se je zopet nadaljevala, izjavil je predsednik, da se Košutova adresa natisne in razdeli med poslance.

Na to se je, po opoziciji izzvana, vnela daljša debata glede zborničnega pravilnika, ki je trajala od 1³/₄ do 4. ure popoldne. Slednjič je zbornica vprejela predlog ministerskega predsednika, da se zasedanje odgodi do sestave nove vlade.

Občni zbor društva »Dante Alighieri«. Včeraj se je v bližnjem Vidnu prišel občni zbor znanega irredentističnega italijanskega društva »Dante Alighieri«, katero društvo se svojim gmotnim podpiranjem v prvi vrsti vzdržuje avstrijsko irredentistično društvo »Lega Nazionale«. Predsedoval je našim čitateljem že znani Pasquale Villari in prisostvoval vladni zastopnik, podtajnik v italijanskem justičnem ministerstvu. Značilno je, da se ta občni zbor vrši letos v bližini avstrijske meje, v onem Vidnu, kamor je bil pred kratkim prišel tudi italijanski kralj, da je avstrijskem Italijanom ponudil priliko za irredentistične demonstracije. Zatrjuje se tudi, da je bilo med govorom predsednika Villarja slišati med zborovalci mnogo — vzdihov. Seveda vzdihov po neodrešenih italijanskih deželah, ki pa imajo to malo napako, da prebivajo v njih po večini, če ne skoraj izključno — Slovani. Se-

veda se še povrnemo k temu občenemu zboru, ko dobimo v roke podrobno poročilo.

Dogodki na Hrvaškem. Se svojim političnem mišljenjem in se svojo skrbjo za resnično samostojnost Hrvatske, kakor jo določa celo nagedba, bržkone tudi novi ban grof Pejačević ni posebno daleč od svojega prednika. Ali korupcija sistema Khuenovega je bila tako očitna in je ta sistem tako kompromitiran, da čuti novi ban potrebo dejanj, ki naj pričajo, da njegov sistem vendar ni tak kakor je bil prejšnji. Tako si moramo tolmačiti pojav, da so začeli padati nekateri stebri iz Khuenovih časov. Eden najhujših je bil načelnik justične uprave Klein. Za načelnikom oddelka za notranje stvari Krajčovičem (nekdanjim Spitzerjem!) je pal sedaj tudi Klein. »Justica« Kleinova je bila v pravo sramoto — justici! Klein je bil slepo orodje Khuenovo in justica je bila dekla madjaranske politike. Kleinova justica ima na vesti neštivilno justičnih umoritev: najuglednejše opozicijske je radi nič metal v zapore in jih dajal obsojati v večletne ječe, neusmiljeno je pestil opozicijsko novinstvo, dušil je sleherni dih svobode, s fanatizmom kakega Turka je uničeval ekzistence itd. itd. In sedaj je pal tudi on. Njegovim naslednikom bo imenovan vseučiliščni profesor Marjanović. Tudi to imenovanje ni vzbudilo ravno navdušenja, ali vsem je vendar, kakor da so se oddahnili, kajti takov pestitelj pravice ne more biti z lepa kdo, kakor je bil Klein.

Avtonomna srbska stranka hoče prirediti javne shode, na katerih hoče nastopiti ne le za znane zahteve Srbov, ampak tudi za razširjenje ustavnih pravic in garancij in za finančnejšo samostojnost Hrvatske. V tej nakani se kaže blagodejna evolucija, ki se je jela vršiti v razmerju med Srbi in Hrvati v Banovini.

Položaj v Srbiji. Rezultati ravnokar dovršenih volitev v srbsko skupščino so v najlepšo ilustracijo volilne svobode, kakor so jo prakticirale razne vlade v minulih dobah Milana in Aleksandra. Spominjajmo se le zadnjih volitev, ki so se vršile malo pred krvavo katastrofo v beligradskem konaku. Na teh volitvah ni bil izvoljen ni eden opozicijskega in po izidu volitev je moral misliti svet, da ves narod kar gori za dinastijo Obrenovićev. Malo dni pozneje po se je zgodilo — kar se je zgodilo.

Izlasti proti radikalni stranki, ki je pa bila vsikdar predstaviteljica malone vsega naroda, so vlade na povelje krone nastopale s skrajnimi represalijami in so tudi dosegale, da so mogle kazati kakor »voljo naroda« nekaj, kar je bilo v resnici v nasprotju z voljo naroda. To nam potrja izid ravnokar dovršenih volitev. Stranke, ki so v Milanovih in Aleksandrovih časih izvrševale veliko moč v državi, da si faktično ne le da niso imele nobenih tal in so bile marveč obsodene v narod, so na teh zadnjih volitvah kar izginile s pozorišča. Takozvani liberalci so bili izvoljenih 14, naprednjak pa nobeden. Izvoljenci so sami radikali, toli proganjani od propale bivše dinastije. Ali ti so ločeni v dve struji: v strujo skrajno radikalnih in v strujo bolj zmernih. Struja zmernih je sicer nekoliko močnejša, ali ne toliko, da bi mogla sestaviti enotno vladno. Zato se vrše pogajanja za ustvaritev koalicijskega ministerstva, kakor smo že omenili. Sode po izjavah v glasilih obeh struj, žele na obeh straneh, da pride do take koalicije. Može obeh struj se ravno zavedajo svoje velike odgovornosti v sedanjem toli kritičnem času. Do praktičnega rezultata pa dovedejo pogajanja še le potem, ko se snide skupščina.

Položaj na Balkanu. Korespondenčnemu biroju je od uradne strani dospelo iz Carigrada sledeče poročilo o novih korakih Avstro-ogrsk in Rusije v Sredu: Zločinska podjetja, ki so se tekom zadnjih mesecev dogajala v vilajetih Solun, Bitolj in Kosovo, dajo sklepati, da se ustaši še vedno nadejajo, da bo slednjič jedna ali druga velesila posredovala njim v prilog, dasiravno bi jih morale tozadevne ponovne izjave velesil preizbiti o nasprotnem. Avstro-ogrski in ruski vlada ste naložili svojima diplomatičnima zastopnikoma v Sredu, naj opozorita bolgarsko vladno, da vstrajata še vedno na reformnem programu, sklenjenem začetkom leta in vsprejetem tudi od ostalih velesil. Istotako dobila sta tudi avstro-ogrski in ruski poslanik v Carigradu nalog, naj priporočata Porti, da pazi na to, da se bodo turške čete v bojih vzdrževale izgrediv. Zastopniki ostalih signatarnih velesil so dobili nalog pridružiti se postopanju avstro-ogrskemu in ruskega posla-

nika ter pojasniti toliko Turčiji, kolikor Bolgariji, da akcijska, ki bi bila v rasprostrutju z reformnim programom, nima od nobene strani pričakovati kake podpore. Nadejati se je, da ta resna in dobro mišljena posvarila ne nalete na gluha ušesa. Ako bi se pa kljub temu Bolgarija ali Turčija dala zavesti v kaka pustolovska podjetja, naj imajo o tem pred očmi, da bodo vse doprinešene žrtve ostale brez vsake koristi, ker so velesile sklenile, da ne privole v nikako spremembo sedanjega »status quo«.

To čudno vedenje velesil v balkanskem vprašanju ni le zelo žalostno, marveč je tudi skrajno smešno.

Neprenehoma zatrjujejo, da ne bodo posredovale na korist ustašem, t. j. na korist zatiranemu bolgarskemu prebivalstvu Turčije, ob enem pa priporočajo Turčiji in — kdo se ne smeje! — prav resno priporočajo, naj izvede reforme in naj človeško postopa o zatiranju ustaš! Kaj naj vraga brigajo Turčijo vsa ta svarila, ako že prav dobro ve naprej, da je njihče ne skrivi niti enega lasu in da ne bo nobena velesila posredovala ustašem na korist, ako ona tudi vse Bolgare pokolje pod pretvezo, ali tudi brez pretveze, da so ustaši! Kaj pomaga komu prigovarjati in pretti, ako se mu zagotavlja že v naprej, da se mu nič hudega ne zgodi? Turška vlada se že itak tako malo meni za diplomatske note evropskih velesil; kaj naj jo brigajo pa te note ali ustmena svarila, ako se jej govori v obraz, da je vse to le radi lepšega?

Zadnje dni vršili ste se dve bitki med Turki in ustaši. Jedna se je vršila v bitoljskem vilajetu, v gorovju blizu Preste. Glasom turškega poročila padlo je v tej bitki 47 ustašev in 4 Turki, 11 Turkov je bilo ranjenih. — Druga bitka pa se je vršila blizu vasi Vitot v vilajetu Kosovo. Ustaši, ki so bili pod vodstvom Bensova, zgubili so 20 ubitih in 19 ranjenih.

Londonski list »Daily News« dobil je od svojega poročevalca brzojavko, ki pravi, da je bila bitka pri Kresni jako krvava. — 2000 turških vojakom se je že p srečilo obkoliti ustaše, a slednjič dobili so v zadnjem trenutku pomoč in premagali Turke.

Iz Carigrada poročajo, da je vest o Sarajevski smrti neosnovana.

Tržške vesti.

Smrtna kosa. Te dni je umrl v puljski bolnišnici tamošnjim Slovincem in Hrvatom splešno znani in priljubljeni urarski mojster Viljem G r u m.

V Kastvu pa je umrl v 59. letu svoje dobe gospod Vekoslav Jelusić iz ene najuglednejših rodbin v Kastvu iz noveje dobe.

C. k. poštenu ravnateljstvu v album. Iz p šnih krogov poročajo: Pred nami leži italijanska izdaja službenega lista št. 21, katerega izdava c. k. poštna direkcija za podrejene c. k. urade (seve: o slovenski izdaji ni duha ne sluha!) V tem listu nahajajo se: uradni izkaz c. k. poštarjev, njih bivališča in drugi službeni podatki. Na žalost pa smo opazili, da je c. k. ravnateljstvo glede nomenklature zlezlo popolnoma pod klobuk kakega »Independenteja«, »Piccola« in sorodnih listov! Čujte! Tam čitamo za Divačano — Divačiano, za Postojno — Postumia, za Logatec — Longatico, za Sežano — Cesiano, za Bovec — Plezzo, za Kozino — Cosina, za Cerkljo — Circhina!!! itd. itd.

Prasmo torej c. k. poštno ravnateljstvo: od kod ima ono te spake?! Ne velja li za isto uradna nomenklatura, izdana po c. k. trgovinskem ministerstvu in ki se zore »Verzeichniss der Post und Telegrafien Ämter in Oesterreich Ungarn«, in v katerem seznamu zastoj iščemo teh spakedrank?! Kaj velja torej več: ali »Piccolo«, ali c. k. ministerstvo?! In da bi ljudje vsaj umeli te spake! Celó »Piccolo« sam prideva v oklepah do sedaj rabljene izraze, ker predobro ve, da bi ga čitatelji sicer ne umeli! Ali pa je kedo zagrizencev — in teh mrgoli na naših c. k. poštnih uradih — kar na svojo pest zagrešil to provokacijo?! Pri nas je pač izvestnim ljudem vse dovoljeno!

To bo — objektivnost! V Pulju je začel izhajati italijanski list pod imenom »Il Messaggero«. Izdajal ga bo Italijan puro sangue, ki čuje na ime Martinolić Carlo mož, ki se je že mnogo proslavil v srbi borbi proti — lastnemu narodu! »Messaggero« prisega, da bo »objektiven«, v isti sapi pa zahteva izključno italijansko gospodstvo v deželi, ki je po veliki večini hrvaška ozioroma elovenska! Lepa objektivnost bo to!

Himen. Danes se je v Sv. Križu poročil g. Zmagslav Bezin z g. o. Marijo Sedmak. — V imenu društva »Skala« častita: Društvenik.

Taki smo! Prejeli smo: Mi Slovani imamo svoje posebne lastnosti, ali (bolje rečeno) slabosti, ki so bile že našim pradedom v veliko škodo. Na teh slabostih trpimo tudi današnje dni.

Esa največjih naših napak je, da z nekim fanatizmom bagatelizujemo, kar je našega, in se kar divimo vsemu, kar je tuje. V današnjih dneh pa se odlikujejo v tem poniževanju sebe in v povzdigovanju tuje, ravno oni, ki se glasno ponašajo se svojim slovanskim radikalizmom. Ti radikali so grozno radikalni in neizprosno strogi tedaj, ko sodijo svoje sorojake, ako se isti ne strinjajo povsod in v vsem z njihovimi nazori. To so sicer vsega spoštovanja vredni ljudje, ali v političnih stvareh so pravi čudaki. Nkdar niso zadovoljni, ker jim nikdo ne postopa dovolj rad kalno.

Vi slovenski uredniki ste v očeh teh radikalcev prave mevže, ljudje, ki bi radi nekaj povedali, a si ne upajo na dan z odločno, radikalno besedo! Vemo, da bo zamere, ali molčati ne moremo, ker se to zabavljanje prepogosto ponavlja in bi se moglo širiti med širše sloje, pri katerih ni možno pričakovati bistrega kriterija.

Navadno je, da so najglasnejši taki ljudje — sicer vsega spoštovanja vredni, kakor že rečeno —, ki se sami omejujejo le na kritikanje in imajo veliko besedo, ko treba obsojati one, ki so na pozitivnem delu. Nekateri teh radikalcev so včasih tudi — rusofili. Ali zopet — čudni rusofili.

Sedaj, n. pr., ko ima ruski car priti v Italijo, se je tam vnel precej oster boj med revolucionarnimi in med zmernejšimi elementi. Revolucionarni socialisti, s Turattijem na čelu, hočejo vsprejeti carja z žvižganjem in drugimi demonstracijami; zmernejši socialisti so pa so (z drugimi atrankami) proti vsaki demonstraciji, ki bi bila žaljiva za cara in Rusijo. Na strani teh zadnjih so tudi francoski socialisti, kiso tudi v tem zmislu sporočili italijanskim socialistom. Sedaj pa čujte! Med istimi radikali, ki imajo sicer vedno Rusijo na jeziku, ker je to slovanska država, jih je taceh, ki bi bili sedaj pripravljeni prijeti za piščalko in žvižgati carju, ko pride v Italijo, istemu carju, kateremu niti nasprotniki Slovanstva ne odrekajo pripoznanja, izlesti po njegovi inicijativi za konferenco v Haagu! Ponašati se se svojim Slovanstvom in ob enem žvižgati carju, to je protislovje, v katerega more zaiti le oni, ki mnogo govori in premalo misli. Taki »radikalni« elementi ne pomislijo, da so s svojim radikalizmom blizu one meje, kjer se začneja — slovansko izdajstvo. Dotičniki, ki z visoke pozicije svojega »radikalizma« doli dajajo lekoje vsemu ostalemu svetu, bi gotovo veliko bolj koristili stvari slovanske odločnosti, ako bi nekoliko uvaževali obstoječe razmere in razloge, ki vodijo druge ljudi, ki bržkone tudi niso sami bedaki.

Godba na trgu. Na programu vojaške godbe danes zvečer ob 6. uri na velikem trgu sta med drugimi točkami zopet na programu Parme intermezzo iz opere »Ksenija« in Zajčev duet in finale iz opere »Nikola Šubić Zrinski«.

Russkij kružok bo imel svoje občno zborovanje jutri, v soboto, ob 8. uri zvečer v »Slovanski Čitalnici« (ulica Sv. Frančiška šev. 2). Glede na važnost ruskega kružka nadejati se je, da se zavedni Slovani v Trstu udeležijo mnogoštevilno tega občnega zbora.

Vspored bo po navadi in zapisovalci se bodo novi udje, da se dozna, koliko tečajev bo možno vzdrževati in koliko knjig bo treba naročiti.

Obraambena zveza tržiških tržišnih težakov vabi svoje pristaje na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 27. septembra t. l. ob 10. uri predp. ljudne v dvorani Teresicore, ulica Chiozza št. 5, se sledečim dnevnim redom:

1. Sporočila vodstva. 2. Pogovor o korakih, potrebnih z ozirom na sedanji položaj domačih tržišnih težakov in o potrebi organizacije. 3. Slučajni predlogi in sklepanje o istih.

Opomba. Temu društvu lahko pristopijo vsi tržišni težaki, da so le avstrijski državljani in da bivajo v Trstu. Društveni urad se nahaja v ulici Acque št. 14, I. n.

Slovansko pevsko društvo vabi cenjene svoje gg. pevke in pevce na redne

pevske vaje, ki se vršijo vsak torek in petek ob navadni uri v »Slovanski Čitalnici« in sicer v torek za možiki, v petek za mešani zbor. — Odbor priporoča vsem, da se redno in točno udeležujejo teh vaj, ker se bo začelo z novimi komadi za bodoči koncert. O tej priliki sprejemajo se tudi nove pevske moči.

Pevsko društvo »Slava« pri Sv. M. Magdaleni spet danes udeležijo korporativno v nedeljo dne 27. t. m. veselice, katero priredi pevsko društvo »Zvonimir« v R. colu.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 15.3, ob 2. uri popoldne 22.1 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 771.3 — Danes plima ob 0.28 predp. in ob 11.37 pop.; oseka ob 5.25 predpoldne in ob 5.59 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske

× **Značilno za razmere v Istri.** Pred nekoliko časa smo bili zabeležili v tem listu, da je za občno puljsko razpisana služba veterinarja in ožigosali smo, da se zahteva od prosilcev le poznanje italijanskega jezika, dočim je velik del prebivalstva občine, posebno pa onega, ki najpogostejše potrebuje veterinarja; hrv. narodnosti.

Sedaj pa doznajemo ozirom na to predstojajoče imenovanje iz »Naše Sluge« židne reči, ki so veljavne za protikejzonizem, ki vlada v Istri. Vse razpisovanje te službe je le pesek v oči, kajti je že določen oni, ki bo imenovan. Brat je dra. Bulmarich, zdravnik v Pulju, dosedaj živinodravnik na Sušaku. Priznati treba sicer lojalno, da mož pozna hrvatski jezik. Saj je hrvatske matere sin! Ali značilno je to imenovanje vendar, da je ravno ta mož že predstavljen za omenjeno službo. On je bil tisti, ki je (kakor delegat okrajne oblasti) v neki občini hrvatskega Primorja povodom zadnjih nemirov progasil njegovo sodbu, ko ni nikdo drugi hotel storiti tega. Zastoj bi bil torej vsaki trud za ono mesto v Pulju, kakor je bil tudi odveč razpis službe.

× **Na adresu goriških poslancev.** — Gospode poslance, zastopnike slovenskega dela prebivalstva v deželni zboru goriškem — prosimo lepo v imenu enake pravice slovenskega naroda, katero pravico so menda dolžni čuvati tudi oni —, naj izvolijo vzeti na znanje, da je deželni odbor goriški, piši in izgovori: gospod ved. italijanske stranke, vitez Payer, ki je, po volji in krivičnosti vladnega sistema slučajno tudi deželni glavar Goriške, zopet storil nekaj, kar naj vzbuja mišle, kakor da on glavari deželi, ki je izključno italijanska. Razpis radi nakupa zemljišča za ustanovljajočo se deželno trdnico in razpis službe nadzornika za to trdnico je deželni odbor goriški, piši in čitaj: gospod voditelj italijanske stranke, dal priobiti v tržinskem uradnem listu (s cesarskim orlom na čelu) edino le v italijanskem jeziku. Gg. poslanci, zastopniki slovenskega dela prebivalstva v deželi goriški, naj nam ne zamerijo naše radovednosti: kdaj se jim bo prav za prav videl primeren trenotek, kdaj se jim bo zdela hrška zrela, ali da drugače povemo: kdaj se jim bo zdela mera krivice polna, da se enkrat dvignejo kakor en mož in zakličejo kakor iz ene same ogorčene duše ne: Quoque tandem (kako dolgo še?!). — ampak: quos ego! (Mi te hočemo!)?! Ako bi ne bilo družega, nego to, kar mož počenja z našim narodom v c. k. kmetijski družbi, bilo bi že več nego dovolj za ako jo do skrajnih konsekvenc proti temu možu od slovenske strani v varstvo kruto užaljenega ugleda in dostojanstva slovenskega naroda v deželi Goriški! Bilo bi že dovolj, da bi za stopniki tega naroda onim, ki nam, v svoji mržnji do nas, usiljujejo na vseh koncih in krajih razne Pajerje za gospodarje in — sit venia verbo — krotilec, zaklical: tega ne bomo dopuščali več, da bi nam taki ljudje glevarili in nas »krotili«! Tisti krogi, ki nam vsiljujejo za gospodarje razne Pajerje v raznih formatih, so namreč na stališču, da nas Slovane treba... krotiti! In čim trdeje natezajo ti naši krotilec udzo, s katero nas mučijo, tem zadovoljnejši so oni tam gori na Dunaju, ker jim je tem intenzivnejša zavest, da so oni branitelji »državne misli avstrijske« pred — saj bi se človek zakrohotal, ako se bi bila stvar tako žalostna — primorskim Slovani.

Naj nam ne prišja nikdo s prigovorom, naj ne streljamo s kanoni na vrabce, naj ne postajamo tako tragični radi enega razpisa v uradnem listu. Ta ne smemo gledati le ta koakretni slučaj za se, ker to je le en člen v

veliki verigi sistematičnega in demonstrativnega zapostavljanja naše narodnosti v deželi goriški od strani deželne avtonomne oblasti v narodnem, jezikovnem in po vrhu tudi v gospodarskem pogledu! Takov le stari, ukoreninjeni, ljuto krivični sistem pa je že toliko vreden, da se enkrat dvignemo v zločno, energično in sistematično akcijo proti njemu! Doli s Pajerji in gori s pravico našemu narodu v deželi goriški! To nam bodi deviza v vseh, »velikih« in »malih« situacijah!

× **Iz Kozine smo prejeli** dne 25. t. m. sledeče pismo:

S 1. oktobrom t. l. stopi v veljavo na državni železnici zimski vozni red ter odpade s tem odhajanje vlaka iz Hrpelj v Trst ob 6. uri 40 m. zjutraj.

To odhajanje vlaka je bilo zelo ugodno za nižje sloje, ki nosijo v Trst na prodaj mleko, maslo, jajca, kuretnino, zelenjavo itd. Umevno je samo ob sebi, da bodo morali ti potniki odslej hoditi peš v Trst. Ta zjutrajni vlak bodo ravno nižji sloji zelo pogrešali.

Polagam na srce županom Klavca, Rodika, Materije itd., da storé potrebne korake, da se zjutrajni vlak iz Hrpelj v Trst zopet uvede, da bo nižje ljudstvo imelo vsaj od tega nekaj koristi.

Eten prizadetih.

× **Pevsko-bralno društvo »Svoboda«** pri sv. Antonu poleg Kopra vabi na koncertno veselico, katero priredi pri Sv. Antonu v nedeljo dne 27. septembra 1903. na dvorišču gosp. Josipa Dellasavie. Vspored: 1. Jenko: »Naprej«, godba. 2. Ivan pl. Zajc: »Slava delu«, poje moški zbor društva »Svoboda«. 3. Laharnar: »Kadar mlado leto«, poje mešan zbor iz Pobegov. 4. H. Volarič: »Vesela družba«, poje mešan zbor društva »Zrinjski«. 5. B. Š.: »Na veke ne bodeš trpin«, krasnoslovi g. ca Ljudmila V. 6. F. S. Vilhar: »Lunice«, poje mešan zbor društva »Svoboda«. 7. P. H. Sattner: »Pogled v nedolžno oko«, poje moški zbor iz Pobegov. 8. Iv. pl. Zajc-M. hnič: »U boj!«, poje mešani zbor društva »Zrinjski« s slovenskim tekstom. 9. V. G. Brož: Spomin na Zagreb, poje mešani zbor društva »Svoboda«. 10. Srečkanje na 3 dobitke. 11. Ples in prosta zabava. Začetek veselice ob 4. uri popoldne. Vstopnina k besedi 40 stotink, k plesu 80 stotink, sedeži po 20 stotink, areške po 20 stotink. Čisti dobiček pripade »Dijaškemu podpornemu društvu« v Pazinu, zato se darovi hvaležno vsprejemajo. Na veselici sodelujeta iz prijaznosti bratsko pevsko društvo »Zrinjski« iz Dekanov in pevski zbor iz Pobegov. Med posameznimi točkami in k plesu bo igrala vrla godba iz Pobegov. V služaju slabega vremena prenese se veselica na nedeljo 4. oktobra.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

O d b o r.

Vesti iz Kranjske.

* **V Sodražici** je umrl gospod Ivan Fajdiga, trgovec, poštar in večletni župan. Zanimivo je, da je pokojnik služil pod Radeckim leta 1848. Kakor vojak je prehodil Benečijo, Lombardijo in Rusijo, kjer je bil odlikovan. Sedaj je živel kakor in valid.

Vesti iz Štajerske.

— **Stara praksa grofa Gleispacha.** V »Slov. Narodu« čitamo: Zopet se je iz kazal naš stari prijatelj grof Gleispach. Kdor zna, pa zaa, in grof Gleispach zna res jako dobro — iztrebljevati slovenske sodne uradnike s slovenskega Štajarja in jih nadomeščati z nemškimi. Najstarejša avskultanta na okrožnem sodišču v Mariboru, ki postaneta v kratkem adjunkta, sta bila premeščena. — Slovenec Gvidon Mihalič je bil premeščen v Ljubljano, nemškutar Jos. Oswatitsch pa v Celje. Tako je preskrbljeno, da štajerskega Slovenca, ko postane adjunkt, ne bo treba pošiljati iz domovine, ker je bil že prej poslan. Mihalič postane seveda adjunkt na Kranjskem, nemškutar Oswatitsch pa adjunkt na Slov. Štajerskem. A da se grof Gleispach upa tako postopati po slučaju Bratuša, kateri je nemške sodne funkcionarje na Sp. Štajerskem postavil v tako žalostno luč — temu se je res čuditi!

— **Afera Bratuša.** Ozirom na grozna sramotenja našega naroda od strani nemških listov radi te sfere vaklika »Slovenski gospodar« v opravičenem ogorčenju: S takim nesramnim sovražnikom se mora boriti naš narod! Kje je bil tedaj državni pravdnik, da je dopuščal tako žaljenje vsega naroda, od

kateraga živi in iz katerega je izišel?! Slovenskemu narodu pa kličemo še enkrat v spomin vsa žaljenja ter ga pozivljamo, naj krepko odgovarja z devizo: Svoji k svojim!

Vesti iz Koroške.

+ **Prošnja!** Grozovita podeden, ki je dne 13. septembra t. l. razsajala po tužnem Korotanu, je napravila ogromne škode. Bada je velikanška in najhitrejša pomoč nujno potrebna. Najbolj prizadet od te katastrofe je slovenski kmet! Posebno trpela je Kanalska dolina, popolnoma zasute in uničene so Ukve. Od 112 števil ostalo jih je le 15. Devetdeset hiš je zasutih s šuto do streh; prej enonadstropne hiše se vidijo zdaj pritične; nekaj od teh je še raztrganih, popolnoma zginilo pa je 7 hiš z gospodarskimi poslopji vred. Že itak večinoma revni kmetje so postali berači v eni uri! Tako hitro namreč se je zgodilo vse to. Zasuto je tudi vse polje, ker je dolinica ozka, v gozdu pa leži polovica drevja po tleh. Najvažnejša živila za to prebivalstvo, kakor koruza, krompir in ajda, ležijo 1—3 metre pod šuto. Še kaže na planini so razdejane. Dva dni je bilo prebivalstvo povodi zaprto od obeh strani doline, da niti živeža niso dobili. Vse, kar je bilo v hiši, je zasuto; prebivalci so imeli komaj časa, da so rešili svoje lastno življenje. Ena oseba je utonila. Ta kratki opis pove vse! Nad sto družin je brez strehe in živeža, in koliko je škode samo v tej vasi, si izračuna vsakdo lahko sam.

Človeška, krščanska in posebno narodna dolžnost je nam Slovincem, da pridemo na pomoč sobratom, nahajajočim se v največji bedi. Prosi se prav uljudno, naj da vsakdo po svojih močeh — tudi če je še tako malo — in sicer v denarju, ali z živežem! Slovensko omizje v Beljaku je ustanovilo poseben odbor, kateri nabira milodare in jih potem pravično razdelja po natančni poizvedbi. Omizje je zložilo 100 kron. Darila vsprejemajo gospod Ivan Hochmüller, uradnik v Beljaku, Haas Gasser Platz 2. — Vsi prispevki, poslani nam v Beljak, se razglasijo v koroškem listu »Miru«. Opetovano prosimo hitre, hitre pomoči!

Beljak, dne 25. septembra 1903.

Za odbor:

Ivan Hochmüller.

+ **Povsodi so enake razmere** — na železnica namreč. Če hočeš biti Slovenec želen, pojdi le na železnico! Na kolodvor v Guštanju je prišel neki mož, ki po slovenski zahteval karto. To pa je delovalo na železnicega uradnika kakor da mu je kdo stopil na kurje oko in zadrl se je nad siromašnim možem: »Können Sie nicht deutsch? Auf der Bahn können wir nicht wendisch!« — Nekaj sličnega se je prigodilo v Prevaljah, kjer je uradnik na zahtevo v slovenskem jeziku istaklo zakričal, da službeni jezik na železnici je le nemški. In potem je res podal klasično zatrdilo, da on se ne bo učil slovenščine radi ljudstva.

Ali ni klasično to?! O! par uradnikov, plačanih od železnice, ki vleče dobičke od ljudstva, se ne sme zahtevati, da bi znali jezik tega ljudstva, ampak vse ljudstvo naj se priviči še enega jezika, da bodo gospoda uradniki mogli občeovati z njim!! In vendar menimo mi, da bi bilo možno zlomiti tudi to nesramnost nemških uradnikov, ako bi bilo vse ljudstvo neizprosno v svojem zahtevanju. Za vse večne čase vendar ne morejo razmere stati na glavi mesto na nogah!

Brzljavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 25. (B) — Zbornica poslancev. — Med došlimi spisi je predlog nemške ljudske stranke za priprave v razvezanje dosedanjega gospodarskega razmerja do Ogrske, izlasti po nemudni ustanovitvi avtonomnega carinskega tarifa, ter za priprave v spremembo dosedanje uredbe avstro-ogrške banke. Sklicuje se na neki pasus v zadnjem goveru ministrskega predsednika o gotovih zahtevah Ogrske v armadnem vprašanju, katere zahteve smatra vlada dopustnimi, da se more o njih razpravljati, je interpeliral poslanec Pernerstorfer vlado o razlogih, radi katerih je pritrdila zahtevam ogrskih strank.

Dalje je med došlimi spisi interpelacija posl. Pernerstorferja radi odprave bivšega zdravnika na turškem poslanstvu, Djaved beya iz Avstrije. Sklicuje se na znane dogodke na turškem poslanstvu (Rečani zdravnik je oklofotal turškega poslanika. Op. ur.) vprašuje interpelacija, kako se more opravičiti tako odpravo inozemca, ki je bil eksteri-

Ko sta poslanca Iro in Choc izjavila, da se pridružujeta nujnemu predlogu poslancev Plazeka, je bil ta predlog vsprejet z dvotretjinsko večino. Za predlog so glasovale vse stranke, izvzemši nemško-napredno, nemško ljudsko stranko in ustavoverno veleposilstvo.

V meritorni razpravi je govoril prvi poslanec Daszynski. Govornik je razpravljalo političnem položaju in je obsojal najstrožje, da so v Avstriji delajo zakoni za kulisami in ne javno v zbornici. Govornik je razpravljalo pogodbi iz l. 1867., s katero se je Ogrski pripoznala državna nezavisnost. — Toda to stremljenje živi tudi v sreih vseh avstrijskih narodov, ki so v tem času postali samostojni činitelji politične sile, ne da bi bila tostranska polovica cesarstva postala trdea skla, ki bi se mogel upirati vedno naraščajočemu navalu Ogrske.

tarijalen, ko je izvršil ono dejanje in ni v Avstriji nič zagrešil.

Po prečitaniu došlih spisov, ki je zahtevalo precej časa, je zbornica nadaljevala razpravo o nujnih predlogih za umakovanje odredbe tičooče se pridržanja tretjeletnikov.

Po merodajnih izrekih kupčijskega sveta ni ta pogodba nikaka potreba več za Avstrijo in je duvalcem za to postal nevzdržljiv.

Vojaške demonstracije na Ogrskem.

DUNAJ 25. (B.) Nekateri listi so posneli po »Budapesti Hrlap-u«, da je moštvo polka št. 83, nastanjenega v Komornu, demonstriralo, in da je, pevaje himno, ovenčalo spomenik l. 1848. Od uradne strani pa se zatrja sedaj, da je ta vest popolnoma izmišljena.

Štrajk delavcev.

MOSKVA 24. (B.) Lastniki tiskarn niso prišli še do nikakega sklepa. Višji policijski ravnatelj je izjavil, da je one tiskarske delavce, ki do 25. t. m. ne zaprično zopet delati, smatrati odpuščenimi. Njihove knjižice in plačila se odpisujejo tja, kamor so delavo pristajni. Predno je začel štrajk, je prišlo do nabiranja ljudstva v Katarininem parku. Ko je policija ljudstvo razpršila, so se zbrali črkostavci v okolici Moskve, kjer so došli svoje zahteve. Štrajk je začel v vseh tiskarnah hkratu.

Štrajkovci so hodili po mestu v gručah, toda brez hrupa. V tiskarnah listov so razobešana naznanila o novi delavni taksi.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.

Lastnik konsorolj lista »Edinost«.

Natisnila tiskarna konsorolj lista »Edinost« v Trstu.

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A.

(v lastni hiši.)

Z A L O G A:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Quartovan cenik brezplačno in franco

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznano

tovarne mizarske zadrage v Gorici (Solkan)

vpisane zadrage z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zajamčena, kajti les se osuš v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Operater kurjih očeh

odlikovani specialista GIORDANI

ki ordinira na Corso štv. 23, II. nadstropje,

naznanja vsem, ki trpijo na kurjih očeh ali vsled zaraženih nohtov, da iste takoj odpravi po neki posebni metodi, ki ne povzroča nikakih bolečin.

Cena od ene krone

za operacijo ni nič, ako se pomisli na velike dobrote, koje se takoj zadože.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond **25.000.000 K.** Izplačane odškodnine: **75.000.000 K.**
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premoženje pri požarnih škodah po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obšokoristne namene.

Posojila
ne manjše od **10.000 kron**
na hiše, zemljišče, dedščine
KAROL OFNER
Ulica Caserma št. 6. - TRST. - Ulica Caserma št. 6.
(Posredovalci izključeni).

Ivan Semulič
v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)
priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici kakor tudi po deželi, svojo
bogato zalogo pohištva.
V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugih vrst iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Tržaško podjetje
Vacuum Cleaner
Telefon 1735. Via dell' Istituto 1. Telefon 1735.
Edino korenito čiščenje tapetov, nazidnih snovij, prevlečenega pohištva itd., ne da bi bilo treba izteptati vsled česar za blago večje trpežnosti.
Čiščenje se vrši s sesaljo VACUUM.
Sprejemajo se čiščenja za cela stanovanja, ne da bi bilo treba blago prenašati; v slučaju potrebe se čiščenje izvrši v lastnem skladišču.
Jako ugodne cene tudi z naročbo.

Rudolf Aleks. Varbinek
zaloga glasovirjev
najboljših tu- in inozemskih tovarn
Borzni trg št. 2. II. nadstropje
(nasproti sladničarne Urbanis).
Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.
Konkurenčne cene

Prodajalnica obuval Julija Romanelli
CORSO 8.
Velikanski dohod za jesenski čas.
Zaloga galoš.
Obuvala za gospode
črna, angleška po gl. 3.20, rumena, črna ali rumena, angleška po gl. 3.30
» po gl. 3.50
Specialiteta obuval za dečke.
Obuvala za gospe.
črna ali rumena, angleška po gl. 1.80
nizki čevlji lakirani ali beli po gl. 1.80
Naročbe po meri.
— CENE NIZKE. —

Svoji k svojim
OBUVALA.
— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.
Lastnik: **Peter Rehar.**

Tovarna za cementne plošče
ANDREJ STOLFA
Trst. - ulica dell' Industria št. 1. - Trst.
Cementne plošče uredene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm
po K 2. — □ m.
Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

30 malih stanovanj z eno sobo in kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. na str. od 1—2 in 5—7. pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 3, vogal ul. Torre bianca Prodaja srebrne ure od 3 gl. naprej, zlate ure od 8 gl. naprej. Izbor stenskih ur, reglatorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Dve hiši na prodaj
z nekoliko zemljišča v bližini mesta več pov. upravnišvo »EDINOSTI«.

JAKOB BAMBIČ
- trgovec z jedilnim blagom -
Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolenjalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovso in otrobi. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno po jako nizki ceni.

Ulica S. Giovanni št. 4.
(PALAČA SALEM)
HIGIJENIČNA MLEKARNA
„TRIFOLIUM“
MLEKO ČISTO, ZAJAMČENO, filtrirano in sterilizirano liter po 24 stotink
(v pat. but.) 26
NAJFINEJŠE SUROVO MASLO ZA ČAJ, zajamčeno pristno kg. po K 2.40
Crema - Sveža jajca.
Mlekarna „Trifolium“ stoji pod nadzorstvom c. kr. kemičnega poskuševalca v Gorici.
Točna postrežba na dom.
TELEFON št. 1773.

ZALOGA USNJA
— TRST —
Piazza Nuova št. 1. **M. MADRIZ** Piazza Nuova št. 1.
— TRST —
Velika zaloga vsakovrstnega usnja najboljših tu- in inozemskih tovarn.
Tovarna nadplavov ter vseh predmetov te stroke.
Ugodne cene.

Trst, Corso 28.
G. DOPLICHER
Velika zaloga klobukov in čepic vsake vrste
od gl. 1.50 do 3.50.
Poprave in moderniziranje se izvrši najtočneje.
Glavnik za barvanje las
pode iz navad. im. č. sanjem lasem si o. rudečo, čisto b. ikast, rujavo ali črno b. rvo.
Popolnoma neškodljivo!
Rabi se ga leta in leta!
Na tisoče v rabi!
Komad 5 k on fanko. Izpošilja
I. SCHÜLLER, Dunaj,
II. Kurzbaugasse št. 4.

Oglas:
V Tomaju, na Krasu, je na prodaj sredi vasi 1 želez. pr. storna hiša z gospodarskimi poslopji, dvoriščem, velikim vrtnom in drugim zemljiščem.
Pojasnila daje g. Anton Šone v Tomaju.

POTNIKOM V GORICO
se priporoča v obisk
KAVARNA -
- CENTRAL
v Gorici na Travniku
(Piazza Grande.)

Pavel Gastwirth
Trst, ulica Madonnina 3.
Zaloga pohištva, popolnih sob.
Dunaj—Trst.
Železno pohištvo, zrcala iz Belgije. — Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, šivalni stroji za dom in obrt po najugodnejših cenah.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI
Polnovplačani akcijski kapital **K 1.000.000**
Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavil pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promete izdaja k vsakemu šrebanju.
Špitalske ulice št. 2.
Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.
Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in inkasno menic.
Daje predjume na vred. papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.
Borva naročila.
Podružnica v Spljetu (Dalmacija).
Denarne vloge vsprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzlaga.
Promet s čeki in nakaznicami.